

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 19 maart 2020, nr. 20067632, houdende vaststelling van een technisch protocol met betrekking tot de wijze van aflevering van geïntercepteerde telecommunicatie (Regeling technisch protocol aftappen openbare telecommunicatienetwerken en -diensten)

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat;

Gelet op artikel 3 van het Besluit aftappen openbare telecommunicatienetwerken en -diensten;

Besluit:

Artikel 1

Aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en openbare telecommunicatiediensten, dragen bij de uitvoering van een bevel op grond van het Wetboek van strafvordering, dan wel een toestemming op grond van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017, tot het opnemen of aftappen van telecommunicatie, de geïntercepteerde telecommunicatie over overeenkomstig de technische eisen zoals neergelegd in de als bijlage A bij deze regeling opgenomen technische standaard (ETSI-IP.nl versie 4.0, 2017-11 op basis van ETSI TS 102 232-01 tot en met ETSI TS 102 232-07).

Artikel 2

In afwijking van artikel 1 kunnen aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en openbare telecommunicatiediensten tot 1 januari 2021 bij de uitvoering van een bevel op grond van het Wetboek van strafvordering, dan wel een toestemming op grond van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017, tot het opnemen of aftappen van telecommunicatie, de geïntercepteerde telecommunicatie overdragen overeenkomstig de technische eisen zoals neergelegd in de als bijlage B bij deze regeling opgenomen technische standaard TIIT v 1.2.0, 2011-09.

Artikel 3

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 april 2020.

Artikel 4

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling technisch protocol aftappen openbare telecommunicatienetwerken en -diensten.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst, met uitzondering van de bijlagen, die worden gepubliceerd op de website van het Agentschap Telecom en op aanvraag door het Agentschap Telecom zullen worden verstrekt.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer*

TOELICHTING

Algemeen

In hoofdstuk 13 van de Telecommunicatiewet (Tw) worden regels gesteld ter zake van het bevoegd aftappen van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten. Het kan daarbij gaan om telefonie en internet. In artikel 13.1, eerste lid, Tw is de verplichting voor aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten opgenomen om aftapbaar te zijn. In het tweede lid van dit artikel is vastgelegd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de technische aftapbaarheid van de openbare telecommunicatienetwerken en -diensten. Artikel 13.2 Tw verplicht de aanbieders om mee te werken aan de uitvoering van een bevoegd gegeven bijzondere last tot het aftappen van telecommunicatie. In het derde lid van dit artikel is vastgelegd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de te nemen organisatorische en personele maatregelen en te treffen voorzieningen met betrekking tot aftappen. Aan de hiervoor genoemde bevoegdheden voor gedelegeerde regelgeving is invulling gegeven met het Besluit aftappen openbare telecommunicatienetwerken en -diensten. Artikel 3 van dit besluit bepaalt dat de voorzieningen door middel van welke de ten behoeve van aftappen verkregen telecommunicatie door de aanbieder wordt doorgegeven in overeenstemming zijn met het bij ministeriële regeling vast te stellen technisch protocol, dan wel met de bij ministeriële regeling vast te stellen andere eisen of uitgangspunten. Volgens de nota van toelichting ziet dit voorschrift op de voorzieningen waarmee en de wijze waarop de inhoud van de af te tappen telecommunicatie door de aanbieders wordt aangeleverd en moet voorkomen dat er een afhankelijkheid van een bepaalde leverancier bestaat.

Technisch protocol

Na inwerkingtreding van de Telecommunicatiewet is voorzien in enkele tijdelijke uitvoeringsregelingen, maar nog niet in een technisch protocol. Dit hield verband met de wens om voor een technisch protocol aansluiting te zoeken bij een technische standaard die door het Europees Telecommunicatie Standaardisatie Instituut (ETSI) werd ontwikkeld. Tot op heden is gewerkt met globale technische eisen zoals opgenomen in

Regeling aftappen openbare telecommunicatienetwerken en -diensten. In de praktijk wordt aanvullend daaraan al jarenlang gewerkt met technische standaarden die in eerste instantie zijn ontwikkeld binnen het Overleg Post en Telecommunicatie, deelorgaan aftappen (OPT-Daf). Dit deelorgaan is bij besluit van 21 mei 1999 door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat ingesteld met als doel overleg tussen aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten en de overheid over de nadere uitvoering van de verplichtingen die uit hoofdstuk 13 van de Telecommunicatiewet en de daarop gebaseerde regelgeving voortvloeien. Het deelorgaan OPT-Daf is echter in 2004 opgeheven. Latere aanpassingen in de technische standaard zijn dan ook niet meer door het OPT-Daf vastgesteld. Wel zijn wijzigingen in deze standaarden altijd in overleg met de belangrijkste spelers in de sector afgestemd.

Vanuit het verleden zijn voor internet en telefonie verschillende standaarden voor de overdracht van geïntercepteerde telecommunicatie in gebruik. Uit marktonderzoek van het Agentschap telecom is gebleken dat zowel bij de aanbieders van de telecommunicatienetwerken en -diensten als bij de ter zake van aftappen bevoegde autoriteiten behoefte bestaat aan een uniforme en geformaliseerde technische standaard. Een uniforme standaard heeft voordelen omdat dan niet verschillende systemen in stand gehouden behoeven te worden. Thans wordt nog gewerkt overeenkomstig afspraken met de sector. Het is de afgelopen jaren steeds moeilijker gebleken om tot afspraken te komen, onder meer omdat aanbieders niet snel geneigd zijn tot aanpassing van systemen en het doen van investeringen als daaraan geen dwingende regeling ten grondslag ligt. Een formalisering van de standaarden heeft voordelen omdat duidelijk vastligt aan welke normen moet worden voldaan en de aanbieders daarop kunnen worden aangesproken. Thans is een ETSI-standaard beschikbaar. Op grond van deze regeling is de ETSI-standaard voorgeschreven. Voor een overgangperiode voorziet deze regeling gelijktijdig in een formalisering van de huidige standaarden. Tot 1 januari 2021 zullen deze standaarden nog naast elkaar bestaan, en mag geïntercepteerde telecommunicatie alleen worden overgedragen op de wijze als voorzien in artikel 1 of 2 deze regeling. De huidige standaarden zullen dan worden uitgefaseerd, zodat na verloop van tijd alleen de ETSI standaard overblijft. Met deze werkwijze worden alle aanbieders in de gelegenheid gesteld zonder extra kosten op een moment dat hen het beste uitkomt over te gaan op de nieuwe standaard. Technische ontwikkelingen zullen tot regelmatige aanpassing van de standaarden nopen. Deze wijzigingen zullen telkens bij wijzigingsregeling worden geformaliseerd en voor zover nodig zullen dan in overleg met de sector de bedrijfseconomische effecten en de wenselijkheid van een overgangperiode worden bezien.

Overleg

Een ontwerp van deze regeling is tot stand gekomen met inspraak van de aanbieders door marktconsultatie van het Agentschap Telecom in 2012. Het ontwerp van deze regeling is in 2012 gepubliceerd op de website van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Agentschap Telecom. De vanuit contacten bij het Agentschap Telecom, het CIOT en de opsporing bekende aanbieders zijn actief benaderd om te reageren op het in consultatie gebrachte ontwerp van de regeling. Hierop zijn vier inhoudelijke reacties ontvangen. Naar aanleiding van deze reacties zijn nog enkele aanpassingen in de regeling en de toelichting aangebracht.

Op deze wijze heeft de markt voldoende de gelegenheid gehad zich over de voorgenomen regeling uit te spreken. Gelet op de groei van de telecommunicatiemarkt is het onmogelijk de markt in volle omvang actief te benaderen. Een dergelijke wijze van inspraak zal ook voor toekomstige wijzigingen worden gehanteerd. Daarnaast kan wanneer daartoe aanleiding bestaat op ieder moment door de overheid of marktpartijen een overleg worden geïnitieerd.

Bedrijfseffecten en regeldruk

Er is een vooronderzoek gedaan naar de financiële impact van een formele verankering van de technische protocollen voor getapte telecomgegevens.

Hoewel eventuele regelgeving nog vooraf ter consultatie zou worden aangeboden, bestond de behoefte om in een vroeg stadium een indicatie krijgen of een dergelijk voorstel op voldoende draagvlak onder de telecomaanbieders kon rekenen.

Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de financiële gevolgen van het voorstel voor telecomaanbieders.

De doelgroep van het onderzoek bestond uit grote, middelgrote, en kleine telecomaanbieders.

Daarnaast zijn partijen benaderd die uitbesteding van tapdiensten verzorgen. De vorm van het onderzoek bestond uit een korte schriftelijke vragenlijst met open vragen. Daarnaast zijn de deelnemers uitgenodigd om met eigen opmerkingen en aanbevelingen te komen.

Dit onderzoek heeft uitgewezen dat de meeste aanbieders niet verwachten dat het voorstel tot hogere kosten zal leiden en dat kostenbesparing een reële mogelijkheid is. Gelet op het beperkte aantal reacties moet bij deze uitkomst wel een voorbehoud worden gemaakt. De zes grootste aanbieders hebben te kennen gegeven voorstander te zijn van uniformering en formalisering van de tapstandaarden. De consultatie heeft geen aanwijzingen gegeven voor negatieve bedrijfseffecten.

Het ontwerp van deze regeling is voor het uitvoeren van een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheids-toets voorgelegd aan Agentschap Telecom. Het Agentschap Telecom heeft bij brief van 22 maart 2012 aangegeven de voorgestelde regeling uitvoerbaar en handhaafbaar te achten. Daarbij heeft het Agentschap Telecom enkele aanvullende opmerkingen gemaakt, die op onderdelen nog tot aanpassing van de regeling en de toelichting hebben geleid.

Deze regeling heeft geen noemenswaardige gevolgen voor de regeldruk voor bedrijven. Het Adviescollege toetsing regeldruk heeft te kennen gegeven deze conclusie te delen.

Notificatie

Ter voldoening aan richtlijn 2015/1535 (notificatierichtlijn) is de ontwerperegeling genotificeerd bij de Europese Commissie. In de zogeheten notificatietermijn van drie maanden zijn er vanuit de Europese Commissie of vanuit lidstaten geen bezwaren ingediend. Het notificatienummer is 2019/570/NL.

Publicatie en taal

Er is vanwege de omvang, het technische gehalte en de beperkte doelgroep voor gekozen de in de bijlagen opgenomen technische protocollen niet in de Staatscourant te publiceren. De technische protocollen zijn in beheer bij het Agentschap Telecom, zijn op de website van het Agentschap te raadplegen en worden op aanvraag toegezonden. Daarmee is de kenbaarheid verzekerd.

De in de bijlage opgenomen technische eisen zijn in de Engelse taal gesteld. Het gaat om zeer technische normen die nauwelijks in gewoon, begrijpelijk Nederlands kunnen worden vertaald en die slechts door een beperkte groep normadressaten wordt gebruikt. De sector is internationaal georiënteerd en werkt slechts met Engelstalige standaarden. De geconsulteerde aanbieders geven daaraan ook de voorkeur, omdat vertaling tot onduidelijkheden kan leiden waarbij de originele in het Engels gestelde versie de doorslag zal moeten geven. Hoewel Nederlandse regelgeving in beginsel in de Nederlandse taal moet worden gesteld, worden voor dit soort specifieke gevallen wel uitzondering gemaakt, zoals in de Regeling kwaliteitsborging van kerncentrales (Stcrt. 2004, nr. 55). Voorts is van belang dat de gestelde eisen niet strafrechtelijk zullen worden gehandhaafd. Gelet op het voorgaande is ervoor gekozen de in de Engelse taal gestelde technische eisen rechtstreeks van toepassing te verklaren.

Inwerkingtreding

Het is van belang dat de regeling op korte termijn in werking treedt. Bij de Nationale politie is een nieuwe tapkamer aangeschaft. Deze apparatuur wordt thans geïnstalleerd. Met deze apparatuur worden oude standaarden die praktisch niet meer worden gebruikt voor het aftappen van telecommunicatie niet meer ondersteund. Door de regeling zo spoedig mogelijk in werking te laten treden wordt op zo kort mogelijke termijn duidelijkheid geboden aan de markt ten aanzien van de standaarden die gelden voor de aanlevering van afgetapte communicatie. Daarmee wordt enerzijds voorkomen dat aan overheidszijde afgetapte signalen worden ontvangen die zij niet kan verwerken en anderzijds dat private marktpartijen onnodig investeringen doen in apparatuur die in de toekomst niet meer ondersteund wordt. Om die reden is ervoor gekozen de regeling al per 1 april 2020 in werking te laten treden.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer*